Svar på skriftligt spörsmål SSS 840/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om minimikvoter för mjölk och små mjölkgårdars framtid

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 840/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Ritva Elomaa/Sannf:

> Vilka åtgärder avser regeringen ta till för att förbättra de små mjölkgårdarnas verksamhetsmöjligheter och kommer man att ingripa i minimikvoterna för mjölk?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

En förbättring av lönsamheten inom lantbruket är ett inskrivet mål i regeringsprogrammet, för vilket vittomfattande åtgärder utförs. Genom att sköta om såväl stödpolitiken som en rejäl verksamhet på marknaden förstärker vi även konkurrenskraften inom mjölkproduktionen för de små mjölkgårdarna. Vi vill se till att produktionen inom olika storleksklasser klarar sig, eftersom fördelen med decentralisering i samhälle och produktionsstruktur är slagtålighet.

I Finland sköter de andelslag som producenterna äger nästan helt om mjölkinsamlingen från gårdarna. Största delen av dessa andelslag är så kallade upphandlingsandelslag som förmedlar mjölken till industrin för förädling. Man bör beakta att villkoren för verksamheten styrs av privaträttsliga avtal mellan andelslaget och dess delägare. Det finns skillnader mellan andelslagen beträffande minimimjölkmängden och andelslagen fattar självständiga beslut om det.

Andelslagen har avtalat om en minimigräns och en mjölkmängd som underskrider den hämtas inte från gårdarna. Orsakerna till detta är kostnaderna per liter för insamlingen, begränsningar på grund av tekniken och hygienen. Av en liten mjölkmängd är det utmanande att kunna ta ett representativt mjölkprov med bilens provtagningsanordning. Att hämta några tiotals liter på långa avstånd ökar avsevärt kostnaderna för hela kedjan, eftersom kostnaderna delas mellan alla producenter enligt andelsverksamhetens principer.

Strukturen på mjölkproduktionen utvecklas snabbt så att antalet gårdar halveras ungefär vart tionde år. Även antalet mjölkkor minskar, men på grund av gårdarnas medelstorlek och tack vare ökningen i produktiviteten har det inte skett någon betydande förändring i helhetsproduktionen av mjölk. Numera mjölkar korna i genomsnitt 40 liter mjölk per dag under produktionsperioden. I nuläget produceras mindre än en femtedel av mjölken som produceras i Finland på gårdar med färre än 30 mjölkkor. Utvecklingen av tekniken har gjort en snabb ändring möjlig, eftersom automatisk robotmjölkning inte binder arbetskraft på samma sätt som tidigare då korna mjölkades för hand.

En likadan utveckling i produktiviteten har skett i EU:s viktigaste mjölkproducerande länder. På de gemensamma marknaderna ska även de finländska producenterna och hela kedjan agera resursklokt för att svara mot konkurrensen från andra. Ansvarsfullheten i vår mjölkproduktion är vår absoluta konkurrensfördel.

Priserna på mjölkprodukter bestäms genom konkurrensutsättning på marknaderna och effektiviteten i hela kedjan från gården till konsumenten inverkar på industrins betalningsförmåga och mjölkens producentpris. Ökningen i mjölkgårdarnas produktivitet har i kedjan fördelat sig till industrins, handelns och konsumenternas fördel och de gårdar som inte har lyckats förbättra sin produktivitet har svårt att lyckas i konkurrensen.

Stödsystemet för lantbruket och mjölkgårdarna är en helhet som består av flera stödformer. Beroende på stödform är stödfinansieringen antingen helt finansierad av EU, delvis finansierad av EU eller helt nationell. Den grundläggande lönsamheten i mjölkproduktionen strävar man efter att säkerställa med ett direkt stöd, som inom det norra stödområdet betalas på basis av sålda litrar och i Södra Finland på basis av antalet mjölkkor. Mjölkgårdarna får även stöd som baserar sig på arealen och det är möjligt att få investeringsstöd för utveckling av gården.

Dessutom omfattar programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 åtgärder för att förbättra välbefinnandet för produktionsdjur, bland annat angående djurutfodring och -skötsel, förbättring av djurens förhållanden, betande och rastning samt särskilda djurspecifika åtgärder. Stödhelheten grundar sig på EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Som en del av stödsystemet för den norra delen betalas transportbidrag för kött och mjölk. Beträffande mjölk betalas denna stödform för mjölk som samlas in i kommunerna i landskapet Kajanaland, före detta Lapplands län och Koillismaas ekonomiska region. Stödet betalas till dem som samlar in mjölken. Med stödformen ersätts en del av de kostnader som uppkommer av mjölkinsamlingen, så att fortsatt mjölkinsamling kan säkerställas även inom dessa glesbygdsområden med långa avstånd.

De producenter som säljer mjölk direkt till konsumenter har möjlighet att ansöka om företagsfinansiering för landsbygden för förädling av jordbruksprodukter och även för investeringar i anknytning till direktförsäljning, såsom lokaler och anordningar som behövs, ur programmet för utveckling av landsbygden via NTM-centralerna eller Leader-grupperna.

Helsingfors 26.11.2020

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä